

doening waarvan de crediteur redelijkerwijs niet mocht rekenen.

In dat geval komt aan den debiteur, die ongetwijfeld in de gegeven omstandigheden met de schuld geen rekening meer hield, geen werkelijk voordeel op. De Hooge Raad beschouwde dan ook i.e. het bedrag, waarmee de schulden door een akkoord met de schuldeisers verminderd waren, voor den debiteur niet als opbrengst van een bron van inkomen. Verkeerd zou men dus doen daarbij in algemeenheid te bedenken, dat wat de creditoren als bedrijfsverlies lijden, voor den debiteur een bedrijfs-winst vormt. Dit hiermede besproken reeds oude arrest van 1917, hetwelk op blz. 97 bij *Damsté* inkomstenbelasting geen goede pers vindt, doet onwillekeurig nog zijn invloed gelden in het arrest van 9 Maart 1927. Toch is het laatste heel wat minder stellig dan het arrest van 1917. Intusschen wordt nog overwo-gen, dat hoe ruim ook de omschrijving is die art. 7 der wet op de inkomstenbelasting geeft van opbrengst van onderneming en arbeid en in hoe algemeen zinnig daartoe gerekend moeten worden de voordeelen van een bedrijf, bij dit laatste toch de eis sch moet worden gesteld, dat het voordeel voortkomt „uit het be-drijf”. En dat het ontvangen van een onverplicht gegeven kwijtschelding eener bedrijfspordering, naar zijn aard zóózeer vreemd is aan het voeren van een bedrijf, dat een langs dien weg aan een belastingplichtige opgekomen voordeel *in den regel* niet gezegd kan worden „uit het bedrijf” te zijn voort-gekomen. Het arrest laat dus reeds doorschemeren, dat er zich omstandigheden kunnen voordoen, zij het ook buiten den regel, waarin wél sprake is van voordeel uit bedrijf.

En in de beide arresten van 5 Dec. 1928 (B. i. b. nos. 4405 en 4406) komen dusdanige gevallen voor het voetlicht. Uit het eerste arrest, no. 4405, leeren we het volgende: Indien een crediteur door op zijn bedrijfspordering een bedrag prijs te geven beoogt de voldoening van het restant der schuld te bevorderen, dan is dit niet een gedeeltelijke kwijtschelding uit vrij-gevigheid, maar eene zuiver zakelijke regeling. Voor den debi-teur levert dan die gedeeltelijke kwijtschelding een voordeel op in de uitoefening van zijn bedrijf, dat behoort gerekend te wor-den tot de winst van dat bedrijf. Anders toch dan in het geval B. i. b. no. 1564 is het restant der schuld niet waardeloos. De ontvangen kwijtschelding maakt deel uit van eene regeling, welke door belanghebbende werd getroffen in de uitoefening van zijn bedrijf en gegrond is op zuiver zakelijke overwegingen van partijen. Er was daarbij geen sprake van eene los van het bedrijf staande vrijgevigheid ten aanzien van den persoon van belanghebbende. Het voordeel is in geld of geldswaarde genoten in den zin van art. 4 der wet op de inkomstenbelasting 1914. Het aan belanghebbende ter zake van deze bedrijfsschuld toe-gevallen voordeel is, tot het bedrag waarmee de schuld is ver-minderd, door hem genoten uit niets anders dan zijn bedrijf en moet tot de bedrijfswinst gerekend worden. In het tegenover-gesteld geval mag belanghebbende een verlies geleden op een bedrijfspordering, zelfs op een bedrijfspordering ten laste der Bank wegens daar a deposito of in rekening-courant geplaatste gelden, ten laste zijner bedrijfswinst brengen.

Het tweede arrest, no. 4406, heeft op het volgende geval betrekking. Een Bankinstelling, die in liquidatie ging, schold iemand van zijn bedrijfsschuld aan haar wegens het opnemen van crediet, zeker bedrag kwijt, ten einde het restant der schuld in eens te kunnen innen. Daaraan moest de Bank de voorkeur geven boven over eenige jaren loopende geleidelijke volledige af-doening der schuld. Terwijl nu in het algemeen het ontvangen van een onverplichte kwijtschelding van een bedrijfsschuld vreemd is aan het voeren van een bedrijf, is dit onder de ver-melde omstandigheden geenszins het geval. In de beide laatst behandelde gevallen (B. i. b. nos. 4405 en 4406) is derhalve sprake van voordeelen, die wortelen in de bron van inkomen, het bedrijf.

Zichier wat in onderling verband beschouwd de rechtspraak als richtsnoer kan geven ten opzichte van het aan het hoofd dezes gestelde onderwerp. dat helaas in dezen tijd zijne Inte-resse geenszins heeft verloren.

B. VAN DEN BERG

LASTIGE GEVALLEN

De bedoeling van deze rubriek is gelegenheid te bieden lastige gevallen, die zich in de praktijk den accountant in zijn beroep voordoen of kunnen voordoen, — lastig, omdat er een onoplos-bare tegenstrijdigheid tusschen theorie en praktijk schijnt te bestaan — hier ter sprake te brengen, resp. ter oplossing aan den lezer voor te leggen. De Redactie doet een voortdurend be-roep op allen, die op zulke „gevallen” stuiten, om ze te formu-leeren en bij den Secretaris in te zenden.

GEVAL VII

De ondergekapitaliseerde obligatie

(Hoe moet zij worden gewaardeerd; mag de accountant de balans onderteekenen?)

(Ingezonden door Prof. Dr. N. J. Polak)

De Naamlooze Vennootschap Zeemans en Nekje's Ver-eenigde Fabrieken geeft een obligatieleening uit, groot f 5.000.000.—. De vaste rente der obligatiën bedraagt 8 %, daarenboven wordt uit de winst zooveel aan obligatiehouders uitgekeerd, dat het totale rendement in procenten van het nomi-naal bedrag even groot zal zijn als het aan aandeelhouders uit te keeren dividendpercentage. De obligatiën zijn *à pari* aflos-baar op het tijdstip, dat de komeet van Halley voor de honderd-ste maal sedert de uitgifte op de aarde is waargenomen. Echter is vervroegde aflossing mogelijk:

a. op initiatief der debitrice op ieder tijdstip na de eerste waarneming van genoemde komeet op aarde sedert de uitgifte, mits tegen den dagkoers met een minimum van 400 %.

b. op verlangen van den houder eener obligatie op iederen coupondatum na de tiende waarneming van genoemde komeet op aarde sedert de uitgifte, en wel *à pari*.

In het geval van liquidatie der vennootschap hebben obligatie-houders een vordering ter grootte van de marktwaarde der obligatiën met een minimum van 400 % van het nominaal bedrag.

Op grond van de bedrijfsresultaten der laatste jaren is een totaal rendement van 24 % van het nominaal bedrag der obli-gatiën te verwachten. De emissie geschiedt tegen 400 %.

Nadat de emissie geheel is geplaatst wordt aan het einde des jaars de balans opgemaakt. De hoofdboekhouder en de ac-countant hebben verschillende opvattingen omtrent de opstel-ling van de passiefzijde.

Naar de meening van den hoofdboekhouder moet deze aldus zijn:

Aandeelenkapitaal	f 10.000.000.—	
Reserve	„ 15.000.000.—	
Gereserveerd Agio	„ 15.000.000.—	
Totaal eigen kapitaal		f 40.000.000.—
5 % Obligatieleening	f 5.000.000.—	
8 % Winstdeelende obligatie-leening	„ 5.000.000.—	
Totaal vreemd kapitaal op langen termijn ..		„ 10.000.000.—
Andere schulden		„ 4.000.000.—
Saldo Winst		„ 6.000.000.—
		<u>f 60.000.000.—</u>

De accountant stelt de volgende passiefzijde voor:

Aandeelenkapitaal	f 10.000.000.—	
Reserve	„ 15.000.000.—	
<hr/>		
Totaal eigen kapitaal		f 25.000.000.—
5% Obligatieleening	f 5.000.000.—	
8% Winstdeelende obligatieleening	„ 20.000.000.—	
<hr/>		
Totaal vreemd kapitaal op langen termijn ..	„ 25.000.000.—	
Andere schulden	„ 4.000.000.—	
Saldo Winst	„ 6.000.000.—	
<hr/>		
		f 60.000.000.—

De hoofdboekhouder motiveert zijn voorstel door te wijzen op het algemeene gebruik om obligatieleeningen voor het nominaal bedrag in de balans op te nemen en het bij plaatsing verkregen agio te reserveeren.

De accountant meent, dat het nominaal bedrag dezer obligatieleening zeer willekeurig is gekozen en slechts in hoogst enkele, buiten onzen gezichtseinder liggende gevallen effectief kan worden. Deze obligatieleening, nominaal groot 5 miljoen, uitgegeven à 400 % en in de meest waarschijnlijke gevallen aflosbaar tegen ten minste 400 %, is naar zijn meening in feite een obligatieleening van f 20.000.000.—, dragende een vaste rente van 2 % en deeltend in de overwinst op de basis van 1/4 % extra rente voor ieder op de gewone aandelen boven de 8 % uitgekeerde percent dividend. Een juiste opstelling van eigen en vreemd kapitaal is vooral noodig om de credietwaardigheid van de onderneming te doen uitkomen. De opstelling van den hoofdboekhouder suggereert, dat het eigen kapitaal vier maal zooveel bedraagt als het vreemde kapitaal op langen termijn. Maar in het geval, dat de waarborg van het eigen kapitaal de grootste effectieve betekenis verkrijgt, n.l. bij dreigende reorganisatie, dreigend faillissement, dreigende liquidatie, waarbij de liquidatiepositie voor ieder belanghebbende een belangrijken factor uitmaakt, komen de houders der nieuwe obligatiën met hun vordering van 400 % en wordt de verhouding van eigen en vreemd kapitaal ongeveer 1 : 1. Dit moet, naar de meening van den accountant, te allen tijde uit de balans blijken.

Het bestuur der vennootschap stelt de balans vast overeenkomstig het voorstel van den hoofdboekhouder en verzoekt den accountant, die balans te teekenen.

Wat moet deze doen?

GEVAL VIII

Reserveberekening bij ziekte-verzekering

(Hoe moet zij geschieden?)

Bij een nieuw opgericht ziekteverzekering-maatschappij deed zich aan het eind van het boekjaar 1929 de volgende vraag voor:

De maatschappij is haar werkkring aangevangen de eerste helft 1929. De premie gaat steeds in op den eersten van de maand en de verzekering wordt uitsluitend voor een vol kalenderjaar gesloten. De premie voor een jaar wordt vooruitbetaald.

De accountant A heeft voor alle in 1929 ontvangen premies berekend welk gedeelte naar den tijdsduur van de verzekering betrekking heeft op 1929 en welke op 1930. Het gedeelte dat op 1930 betrekking heeft, heeft hij als premiereserve in het credit van de balans opgenomen. De balans sluit met een verlies, o.m. omdat de in 1929 betaalde schaden de ten goede gekomen premien overtreffen. Op balansdatum 31 December waren nog verschillende ziektegevallen loopende. De uitkeering tot 31 Dec.

zijn ten laste van de winstrekening 1929 gebracht, de verdere uitkeeringen komen ten laste van 1930.

De accountant B heeft hiertegen bezwaar en uit de besprekingen met accountant A komt ten slotte het volgende verschil van meening tot uiting.

Accountant A meent dat men de gesloten contracten eenvoudig moet verdeelen naar den tijdsduur; voor zoover de premien op 1929 betrekking hebben komen deze ten bate van 1929 en evenzoo de schaden, terwijl 1930 zijn eigen baten en lasten moet krijgen.

Accountant B meent dat, omdat het contract in 1929 is gesloten het resultaat van het contract feitelijk in de rekening van 1929 tot uitdrukking moet komen. Hij erkent dat het gewenscht is de uitkomsten van dat contract over 1929 en 1930 te verdeelen naar den looptijd van het contract, maar meent, dat men daarbij moet kijken naar het resultaat van het contract in zijn geheel en niet eenvoudig de baten en lasten naar den tijdsduur mag verdeelen. Accountant B zou dus zoo goed mogelijk willen nagaan hoeveel de contracten in 1930 hebben opgeleverd en de vermoedelijke winst of het verlies over 1929 en 1930 verdeelen.

Accountant A meent, dat de verdeling van de premie naar den tijdsduur de usance is, die overal mag worden gevolgd.

Accountant B meent, dat men de premie naar den tijdsduur alleen mag overbrengen, wanneer normaliter mag worden aangenomen, dat deze premie de toekomstige schaden en kosten dekt en vermoedelijk nog een winst laat.

Accountant A meent, dat het verschil tussehen de premien, welk 1930 ten goede komen en de schaden, welke dat jaar moeten worden betaald, winst of verlies voor 1930 is.

Accountant B meent, dat bij de balans 1929 de verplichting tot nakoming van het contract bestond en dus met een eventueel verlies uit dat contract bij de balans moet worden rekening gehouden en dat het wel geoorloofd is een deel van de winst uit dat contract naar een volgend jaar over te brengen, maar niet geoorloofd is een vermoedelijk verlies op de loopende verplichtingen bij het opmaken van de balans 1929 te negeren.

Hoe denken de lezers hierover?

UIT HET BUITENLAND

Red.: W. BEYDERWELLEN, J. E. ERDMAN,
C. A. HUYSMAN en A. VAN RIETSCHOTEN

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

Is vaststelling van minimum-eischen voor contrôle-werk gewenscht?

Ziehier een vraag, die in Amerika op het oogenblik in vakkringen de aandacht heeft. „The American Accountant” geeft over dit onderwerp een zeer lezenswaard hoofdartikel, waarin een principieel standpunt wordt ingenomen.

De Washington Society of C. P. A.'s heeft besloten hare leden te verplichten bij het controleeren van jaarrekeningen e.d. (financial statements) aan gedetailleerd omschreven minimum-eischen te voldoen. Door „The American Institute of